

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

Savremeni izazovi: Građanski angažman

Autor: Tanja Raič Tarčuki

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

Co-funded by
the European Union

Ovaj projekat je sufinansiran sredstvima Evropske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova su isključiva odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Evropske komisije ili organizacija koje sprovode projekat. Evropska komisija nije odgovorna za bilo kakve posledice koje proizlaze iz ponovne upotrebe ove publikacije.

Savremeni izazovi: Građanski angažman

O projektu

Inicijativa 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolarizovanu i snažnu (otpornu) Evropu') pokrenuta je sa ciljem stvaranja prostora za kritički pristup učenju i dijalog usmeren na mlade i njihov aktivizam u području savremenih izazova kao što su polarizacija, radikalizacija, mentalno zdravlje i kršenja ljudskih prava. Obrazovni materijali DARE projekta nastoje da ojačaju aktivno građanstvo i evropske vrednosti i da promovišu i osnažuju glasove mladih i njihov građanski angažman. Za više informacija posetite internet stranicu projekta: www.depolarisation.eu

Teme

- 'Savremeni izazovi' tema - istraživanje složenih savremenih problema koji se često ne obrađuju u školama;
- Građanska odgovornost i moć pojedinca unutar društva u celini.

Kontekst

Građanski angažman (akcija koju svako može sprovesti kako bi promenio nešto u svojoj okolini) sada je važniji nego ikada. Različite vrste građanskog angažmana omogućavaju svakome da širi svest o određenom problemu i tako motiviše i angažuje druge.

Cilj ovog nastavnog plana je istraživanje građanskih prava i obveza svakog pojedinca, kao i motivisanje učenika (i njihovih nastavnika) za uočavanje različitih primera građanskog angažmana, uz nadu da će im to pružiti inspiraciju za sopstveno delovanje.

Ciljevi

- poboljšavanje razumevanja građanskog angažmana i lične odgovornosti
- inspiracija za stvaranje pozitivnog uticaja u sopstvenoj okolini ili pozitivnog uticaja na drugu osobu
- podizanje svesti o moći građanskog angažmana bez obzira na njegov opseg

Ishodi učenja

Nakon časa učenici će moći da:

- definišu šta je građanski angažman
- razlikuju tri vrste građanskog angažmana
- objasne kakav uticaj imaju aktivnosti građanskog angažmana (na osnovu primera)

Materijal i oprema

---

laptop
projektor
zvučnici
internet/Wi-Fi
samolepljivi papirići

Trajanje

---

45 minuta (jedan školski čas)

Pregled aktivnosti na času

Uvod (10 minuta)

Na početku časa nastavnik ispituje stavove, pretpostavke i mišljenja učenika o temi građanskog angažmana. Ovo su primeri pitanja koja možete postaviti u inicijalnoj fazi razmišljanja i mapiranja:

- Kad čujete pojam 'građanski angažman', šta vam prvo padne na pamet?
- Da li je građanski angažman dobar ili loš? Da li pomaže ili šteti društvu?
- Kako biste ocenili nivo građanskog angažmana u našoj zemlji - da li smo nacija koja se jako građanski angažuje ili ne previše? (Ako da, zašto; ako ne, zašto ne?)

Može se očekivati da će neki učenici imati pozitivne konotacije o konceptu, dok će reakcije drugih učenika biti negativne (na primer, misliće da su protesti beskorisni ili loši za društvo itd.)

Gledanje kratkog video zapisa Savremeni izazovi: Građanski angažman (5 minuta)

Prikažite video učenicima: <https://depolarisation.eu/sr/savremeni-izazovi-s/>

Kratka rasprava o video zapisu (15 minuta)

Korisna pitanja za istraživanje, razmatranje i dalje razmišljanje:

- Da li možete da definišete građanski angažman?
- Navedite neke vama poznate pozitivne primere građanskog angažmana.
- Da li postoji nešto što radite u svojoj zajednici što se može smatrati građanskim angažmanom? (na primer, rad za opšte dobro, volontiranje, pomaganje drugima)

"Naš građanski angažman" - grupni rad (15 minuta)

Nastavnik deli razred u četiri do pet grupa čiji je zadatak da u 5 minuta osmisle jednu aktivnost građanskog angažmana koja se može izvesti u jednom danu. U slučaju da učenici imaju poteškoće sa osmišljavanjem aktivnosti, nastavnik ih podseća na tri osnovna oblika građanskog angažmana (glasanje na izborima, volontiranje, aktivizam). (Očekuje se da će učenici osmisliti aktivnosti kao što su čišćenje oko škole, farbanje klupa ispred škole, sađenje drveća, čitanje/pevanje za starije osobe u staračkom domu, volontiranje u skloništu za životinje ili podizanje svesti na internetu o temama koje ih zanimaju itd.).

Poslednjih 10 minuta ove aktivnosti grupe prezentuju svoju ideju o jednodnevnoj aktivnosti građanskog angažmana, a ostali učenici i nastavnik pružaju povratne informacije.

Izvori

- Projekat DARE, nastavni planovi, dodatni materijali i video zapisi koji se nalaze na internet stranici projekta: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu

Adaptacija aktivnosti za nastavu na daljinu

Ovaj nastavni čas se lako može prilagoditi za nastavu na daljinu jer se uglavnom zasniva na razgovoru celog razreda. Za rad u grupama je potrebno otvoriti sobe za pojedinačne razgovore.

Ocenjivanje i evaluacija

Nastavnik može da traži od učenika da istraže i prepoznaju konkretne primere građanskog angažmana u svom okruženju i da navedu sve načine na koje ta određena aktivnost utiče na zajednicu.

Ideje za domaći zadatak

- 1. ideja za domaći zadatak: Dalja detaljnija razrada aktivnosti građanskog angažmana koje su učenici osmislili za vreme oluje ideja.
- 2. ideja za domaći zadatak: Napišite esej o tome šta za vas predstavlja jedan od ovde ponuđenih citata:
  - (1) "Ljudski napredak nije ni automatski ni neizbežan ... Svaki korak prema cilju pravde zahteva žrtvu, patnju i borbu; neumorni napori i strastvena briga predanih pojedinaca." (Martin Luther King, Jr.)
  - (2) "Ne prihvatam stvari koje ne mogu da promenim, menjam stvari koje ne mogu da prihvatim." (Angela Davis)
  - (3) "Ljude koji kažu da se nešto ne može učiniti obično prekidaju drugi koji to već rade." (James Baldwin)
  - (4) "Nikada nećete promeniti stvari boreći se protiv postojeće stvarnosti. Da biste nešto promenili, stvorite novi model koji će postojeći model učiniti zastarelim." (Buckminster Fuller)
  - (5) "Kako je divno to da niko ne mora da čeka ni trenutak da bi počeo da čini svet boljim." (Anne Frank)
- 3. ideja za domaći zadatak: Sprovedite istraživanje kako biste pronašli ljude u vašoj zajednici koji se bave nekim aktivnostima građanskog angažmana. Intervjuišite ih o tome zašto rade to što rade (motivacija, inspiracija); pitajte ih šta misle, zašto više ljudi ne radi na menjanju okoline itd.)